

Tito

Tarik an Kitab de

Risala de min Bulus le Tito, uwo gesis fi Jazira Krete. Kanais kaan fii ketir fi Jazira dak, lakin maa arufu munu asisu umon. Luka, al katibu Amal al Rasul, kelimu gali kaan fii Yahudin min Krete fi Yerusalema ashan hadiru Id al Kamsin (Amal al Rasul 2:11). Bi kun Yahudin de tanin aminu tabashir ta Butrus an Yesuwa wa jibu kabara ta Injil de wara fi Krete. Kaman maa arufuu kalam ketir an shokol ta Bulus fi Krete. Lakin risala de wori le nina gali Bulus kaan fii inak ma zaman besit wa uwo sibu Tito fi Jazira dak ashan uwo bi hilu kalamat tanin al inak (Tito 1:5-6). Bulus katibu risala de bad talau uwo min sijin fi Roma (Amal al Rasul 28).

Risala de gi wori kalam ta masakil al fi kanais ta Krete. Tarik al zamaan gi wori gali adad ta Yahudin kaan fii ketir fi Jazira dak. Yahudin tanin kaan gi derisu deresa al maa hagiga fi kenisa wa gi kabasu usra ketir (Tito 1:10). Amal al Rasul gi wori an deresa al maa hagiga Yahudin tanin kaan gi derisu fi kenisa (Amal al Rasul 15:1). Bi kun ashan Tito maa Yahud yau Yahudin del kaan gi wonusu kalamat batal an uwo (Galatiya 2:1-3, Tito 2:15).

Kalamat al fi kitab de

Bulus kelimu le Tito ashan kutu nas kubar ta kenisa al bi adilu nas del (Tito 1:5). Bulus kaman kelimu le Tito ashan derisu nas fi teriga umon bi ruwa wara Yesuwa wa ish haya ta Rabuna

(Tito 2). Fi risala de, muminin al gi amulu shokol al kweis uwo haja mohim kalis. Bulus wonusu kalam de ketir mara (Tito 1:16, 2:14, 3:1, 3:8, 3:14). Bulus kaman gi zekir nina gali, Rabuna maa kalisu nina ashan haja al kweis nina amulu, lakin ashan rahama bitou (Tito 3:5). Nina gi amulu shokol al kweis ashan Rabuna kalas kutu nina iyal bitou (Tito 3:7).

Nina bi alimu hajat al mohim ketir min Risala ta Tito. Nina alimu kalam al deiruu min nas kubar ta kenisa. Nina alimu kefi Mesihin bi ish haya ta Rabuna. Nina alimu gali, ze Mesihin, haya ta nina keli kun maliyan ma shokol al kweis. Nina kaman alimu gali sabab al nina gi ish haya kida de ashan kalam al Rabuna amulu le nina. Uwo azilu nina ashan bi kun iyal bitou. Wa ze iyal ta Rabuna, deiru haya ta nina bi kun ze haya ta Abu ta nina.

Risala min Bulus le

Tito

Salam

¹ Risala de min Bulus, kadam ta Rabuna wa rasul ta Yesuwa al Mesiya. Ana rasul ashan bi gowi iman ta nas al Rabuna azilu wa derisu marafa al nesiya al gi tifagu ma sika ta Rabuna.

² Ana kaman rasul ashan bi wori le nas an rajaa ta haya al abadiya, al Rabuna al maa gi kabasu waad gubal maa kalaguu duniya.

³ Fi zaman al Rabuna azilu, uwo wori kilima tou be wasat tabashir. Wa uwo selimu kalam de le ana, hasab telimat al Rabuna Mukalis ta nina wodi.

⁴ Risala de le Tito, jena tai al hagiga fi nefsa iman.

Keli neima wa salam min Rabuna Abu bita nina wa Sultan Yesuwa al Mesiya, Mukalis ta nina kun ma ita.

Derijat ta Nas Kubar ta Kenisa

⁵ Ya Tito, ana kaan sibu ita fi Krete ashan sabab de, ashan ita bi nizamu hajat al fadulu wa resim nas kubar ta kenisa fi kulu medina zema ana kaan kelimu le ita.

⁶ Zol kebir ta kenisa lazim keli maa kun indu lomu, keli uwo kun amin le mara tou*, wa iyal bitou keli kun muminin. Keli umon maa amulu hajat sambala wa keli umon maa kun giladabin.

⁷ Zol kebir ta kenisa, uwo zol mosul al gi ainu wara shokol ta Rabuna. Ashan kida, keli uwo lazim maa kun indu lomu. Keli uwo maa kun zol al gi kebir nefsa, au zol al gi zalan guwam, au sukuriji, au ta masakil wa tama ta gurush.

⁸ Lakin keli uwo bi kun zol al gi rahibu nas, gi hibu saidu nas, gi hafizu nefsa tou. Keli uwo bi kun zol dukuri wa ish haya al kweis, wa indu ihtiram.

⁹ Keli uwo wogif gowi fi risala al hagiga zema kaan derisuu. Ashan kida, uwo bi agder sheja nas ma deresa al hagiga wa kaman ashan bi aridu wa adilu nas al gi lakbatu deresa al hagiga.

Adilu Nas al gi Derisu Deresa al Batal

¹⁰ Ana wodi karar de le ita leanu nas al giladabin fii ketir. Umon gi wonusu kalam farik wa gi

* **1:6 1:6** keli uwo kun amin le mara tou au indu wahid mara bes

kabasu, kasatan Yahudin tanin al fekiru gali tahir bi jibu kulasa.

¹¹ Keli lazim wogifuu umon min deresat leanu umon gi kabasu usra ketir ma derisu hajat al umon kaan mafrud maa bi derisu, wa de bes ashan kalam ta gurush.

¹² Wahid zol min Krete, nebi taumon zatu kaan kelimu gali, “Nas ta Krete daiman nas ta kabasa, umon ze haiwanat al batal, nas al kaslanin wa ta geliba kebir.”

¹³ Kalam de hagiga. Ashan kida, keli ita adilu umon tamam, ashan keli umon bi kun indu iman al hagiga.

¹⁴ Keli umon maa asuma le gisat ta Yahudin tanin al maa min Rabuna wa gawanin an hajat al nedif wa al maa nedif min nas al sibu deresa al hagiga ta Injil.

¹⁵ Hajat kulu nedif le nas al gulub taumon nedif, lakin mafi haja nedif le nas al gulub taumon maa nedif wa maa muminin. Ashan marafa wa afkar taumon wasaka.

¹⁶ Umon gi mesil gali umon arufu Rabuna, lakin kalam maa gi beinu fi amail taumon. Umon waskanin, mukalifin, wa maa bi agder amulu ay shokol al kweis.

2

Deresa le Mojmuu Barau-barau

¹ Ya Tito, keli ita derisu kalam al gi tafigu ma deresa al hagiga.

² Rujal al kubar, keli geni birah, keli kun indu ihtiram, wa hafizu nefsa taumon. Keli umon indu iman, muhaba, sobur al hagiga.

³ Nuswan al kubar, kaman keli kun indu aklag al kweis. Keli umon maa kun ta suwata au abid le merisa. Keli umon derisu hajat al kweis.

⁴ Be teriga de, umon bi agder derisu nuswan al lisa sukerin ashan hibu rujal wa iyal taumon.

⁵ Umon bi hafizu nefsa taumon, kun nedif, ainu wara bet kweis, wa asuma le rujal taumon. Ashan kida, nas maa bi agder wonusu kalam batal an deresa ta Rabuna al itakum gi tabi.

⁶ Be nefsa teriga, sheja shabab ashan bi hafizu nefsa taumon

⁷ fi kulu haja. Keli ita kun misal le umon be wasat amulu kalam al kweis. Fi deresa taki derisu be geliba kulu, wa be ihtiram.

⁸ Derisu kalam al hagiga al maa bi ariduu. Be teriga de nas adu ta nina bi kun indu fadiya ashan umon maa bi kun indu ay haja batal al umon wonusu an nina.

⁹ Wori le abiid ashan bi asuma kalam ta seyid taumon fi kulu hajat wa keli umon hawil ashan kutu seyid taumon moksut. Keli umon maa amulu munakisa ma seyid taumon.

¹⁰ Keli umon maa seregu min seyid taumon, lakin keli umon kun nas al aminin wa ta hagiga fi hajat kulu. Ashan be wasat shokol taumon, nas kulu bi agder arufu deresa ta Rabuna mukalis ta nina de kweis fi ay haja al itakum gi amulu.

Neima Bita Rabuna

¹¹ Keli ita lazim derisu hajat de ashan neima ta Rabuna beinu kalas uwo wodi kulasa le nas kulu.

¹² Neima de derisu nina ashan aba niyat ta duniya wa haya al maa bi mejidu Rabuna. Ashan

nina bi ish haya ta hafizu nefsa, geni dukuri wa fi haya ta Rabuna fi zaman ta hasa.

¹³ Zema hasa, nina gi istena rajaa ta nina al mubarak, zaman Rabuna al kebir wa mukalis ta nina Yesuwa al Mesiya bi beinu fi mejid bitou.

¹⁴ Uwo wodi nefsa tou fi mahal ta nina, ashan bi dafa taman ta kulu katiya ta nina*, wa kasulu nina† min katiya ashan bi kun nas bitou al kas‡, jahiz le shokol al kweis.

¹⁵ Ita indu sulta min Rabuna ashan bi derisu hajat del le nas, shejau, wa adilu umon. Mata sibu fursa le ay zol ashan bi alisu ita.

3

Nas al Ligo Kulasa Keli Amulu Haja al Kweis

¹ Ya Tito, zekiru muminin ashan bi asuma le nas al gi hakimuna wa nas al indu sulta fi beled, keli umon kun indu ihtiram wa kun jahiz le ay shokol al kweis.

² Keli muminin maa wonusu kalam batal an ay zol, keli umon sibu kore kore, kun nas ta salam, wa wori shokol nezilu nefsa le nas kulu.

³ Ashan nina zatu kaan belidin, maa bi asuma kalam, kaan kabasuu nina, abiid le niyat ta hajat ketir wa farah ta duniya. Nina kaan ish haya al batal wa ta geliba asut, nas kaan aba nina wa nina kaman aba umon.

⁴ Lakin zaman maruf wa muhaba ta Rabuna mukalis ta nina beinu,

⁵ uwo kalisu nina, maa ashan shokol al kweis nina amulu, lakin hasab rahama bitou. Uwo

* **2:14 2:14** AINU Kuruj 6:6 † **2:14 2:14** AINU Ezikil 36:25 ‡ **2:14 2:14** AINU Kuruj 19.5

kalisu wa kasulu katiya ta nina be wasat Roho al Kudus, wa uwo wodi le nina wilada al jedid wa haya al jedid.

⁶ Uwo kubu Roho al Kudus fi ras ta nina majani be wasat Yesuwa al Mesiya mukalis ta nina,

⁷ ashan uwo kalas kutu nina dukuri be neima bitou wa nina biga indu hak ashan bi kun iyal bitou* wa bi ligo haya al abadiya.

⁸ Kalam de hagiga. Fa ana deiru ita bi derisu hajat del bidun kouf. Ashan nas al aminu fi Rabuna bi wodi nefsa taumon fi amulu shokol al kweis. Kalamat del kweis wa indu faida le nas.

⁹ Lakin aba munakasat al maa indu faida, wanasa an tarik ta judud ta usra, sibu takum kore-kore, wa suwalat an ganun, ashan hajat del maa indu mana wa faida.

¹⁰ Kan fii ay zol al gi gesimu nas fi nus takum, wodi takum le uwo inzar itnin marat. Bad dak, sibu takum uwo.

¹¹ Keli itakum arufu gali zol zede kalas tala bara min sika al hagiga wa gi amulu katiya. Uwo kalas gata gediya bitou.

Akir Kalam wa Salam

¹² Kan ana rasulu Artema au Tukiko le ita, hawil shedid ashan bi ja le ana fi Nikopoli, leanu ana kalas katitu ashan bi geni inak be zaman besit.

¹³ Hawil shedid ashan bi saidu Zena al muhami wa Apolo fi momoriya taumon. Kutu fi bal taki gali mafi haja nagis le umon.

¹⁴ Keli nas ta nina lazim alimu ashan bi amulu shokol al kweis ashan umon bi agder saidu nas

* **3:7 3:7** Ainu Tesmiya 12:9-10

al maa indu haja. Keli umon maa kun ze shejera
bidun fawaki.

¹⁵ Nas kulu al fii ma ana gi selim ita. Selim kulu
nas al ma ita al gi hibu nina fi iman.

Keli neima ta Rabuna kun ma itakum kulu.

Kitab al Mukadas ma Arabi Juba Southern Arabic

copyright © Pioneer Bible Translators

Language: Sudanese Creole Arabic (Arabic, Sudanese Creole)

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files dated 3 Jul 2025

37160dad-3ae8-5aae-9649-49d381f80165